

BIJENPACT NME De Klyster

De Klyster verzorgt natuur- en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. We richten ons op het stimuleren van deelname door basisscholen aan diverse projecten, zowel bestaand als te ontwikkelen. We bedienen zo'n 6000 basisschoolleerlingen vanaf groep 1 tot en met groep 8. Met dit Bijenpact wil De Klyster voor een extra impuls zorgen in de educatie van basisschoolleerlingen over biodiversiteit, bestuivers en bijen.

1. Biodiversiteitsonderzoek

We willen voor leerlingen van groep 5-6 een soortgelijk programma opzetten als Underweizzz. Inclusief lessen over en aanplant van bijvriendelijke, jaarrond bloeiende, inheemse, landschap afhankelijke planten. Ook het tellen van soorten (voor aanplant en daarna) behoort dan tot de lesstof. We willen de kinderen eveneens verschillen in soortenaantal laten meten tussen het weiland, de berm, de tuin, het voetbalveld, het plantsoen en het natuurgebied.

2. Hommelproject

Basisscholen in de gemeenten motiveren en ondersteunen om mee te doen aan het hommelpoject van Van Hall Larenstein. Om de ecosystemische balans te bewaren hanteren we een maximum aantal deelnemers van 10 basisscholen.

3. Zadenbibliotheek

Samen met Miss Pumpkin willen we kinderen zailessen geven en leren om zaden te winnen. Daarbij besteden we extra aandacht aan de rol van bijen en bestuivers voor ons voedsel en voor de bloei van planten. We besteden ook extra aandacht aan het belang van bijvriendelijke, jaarrond bloeiende, inheemse, landschap afhankelijke planten. Incl. het toepassen van kennis uit B-Aware. We willen meewerken aan het creëren van een landingsplaats voor de Zadenbibliotheek in Dokkum en deze bibliotheek vullen met zaden. Voor de instandhouding en het beheer van deze bibliotheek willen we een vrijwilliger uit ons netwerk inzetten.

4. Export van onderwijsprogramma's en kennis

We hebben de ambitie een Friesland-breed project uit te rollen, waarbij de Klyster pilot- of initiërende organisatie is. Bijvoorkeur exporteren we de langer-lopende onderwijsprojecten zoals het biodiversiteitsonderzoek, het hommelpject of de zadenbibliotheek. We hebben ervaring met het 'exporteren' van Underweizzz. Dat prijswinnende project draait inmiddels in Groningen en Drenthe onder naam Op Fietzzz.

5. Landingsplatform

Diverse keren per jaar krijgen we aanvragen voor het geven van lessen op maat. Ook krijgen we aanvragen voor het uitrollen van onderwijsprojecten die al ontwikkeld zijn door andere partijen. We ambieren voor dergelijke aanvragen te blijven functioneren als landingsplatform en advies- en uitvoeringsorgaan. We stellen dan eisen aan die lessen en geven richting en inhoud aan die lessen. Voor de komende twee jaar willen we bijvoorbeeld samenwerken met Dokkum-Tulpenstad. Daarvoor gaan we niet alleen bloembollen planten, maar ook lessen geven over het belang van die bollen (inclusief het belang van biodiversiteit en bijen) aan de leerlingen.

6. Vereniging Gemeente voor Duurzame Ontwikkeling (GDO)

We zijn lid van de leerkring biodiversiteit van de landelijke vereniging GDO. In deze brede vereniging met wethouders en directeuren van natuurcentra, vertellen we over onze activiteiten, en lobbyen we actief voor (deelname aan) diverse projecten. Voor de komende twee jaar willen we in het bijzonder het Bijenpact onder de aandacht brengen. Daarnaast verbinden we binnen de GDO landelijke initiatieven en onze netwerken met elkaar. Waar mogelijk stellen we ons netwerk beschikbaar voor Silence of the Bees.

7. Vernieuwen uitleencentrum

We willen de komende twee jaar ons uitleencentrum vernieuwen. De vervanging van onze leskisten (á €1000,- per stuk) zal tot stand komen met subsidie - aan te vragen door Stichting Freonen fan de Klyster. De kisten zullen dan met nieuwe vormgeving gekoppeld worden aan de Sustainable Development Goals. Vooruitlopend op en gekoppeld aan beleidsterreinen als de ontwikkeling van een landschapsbiografie, willen we eveneens aandacht besteden aan cultuurhistorisch en natuurhistorische (biodiverse) waarden in Friesland. Projecten die al op de plank liggen willen we uitbreiden - met extra aandacht voor het belang van bijen en biodiversiteit.

8. Samenwerking

- NME De Klyster wil samenwerking zoeken met andere Bijenpachthouders. Zo hebben diverse Bijenpachthouders onderwijs in het pact opgenomen. We zien daar een rol voor onze organisatie. Daarnaast zien we bijvoorbeeld excursiemogelijkheden naar Omrin, It Fryske Gea etc. Van de mogelijkheid om een boswachter te 'lenen' van Staatsbosbeheer maken we graag gebruik.
- We willen eveneens (meer) samenwerken met organisaties in de regio die zich bezig houden met biodiversiteit, zoals Twirre, agrarische collectieven zoals De Waadrâne en Noardlike Fryske Wâlden.
- Samenwerking met IVN en andere NME's vindt al plaats in een tweejaarlijks overleg. Er vindt veel samenwerkingen plaats en veel onderwijsprojecten worden daar gedeeld. Wij willen in het bijzonder de onderwijsprogramma's uit dit pact met deze organisaties delen.

- Voor het biodiversiteitsonderzoek (zie punt 1) denken we ook aan het vastleggen van de bevindingen met een camera, daarvoor ligt samenwerking met KidzKlix (natuurfotografie voor kinderen) voor de hand.